

Middel en Doel

Geld is een middel en geen doel. Dat klinkt heel logisch. Het blijkt in de praktijk echter heel lastig hier onderscheid in te maken. Het Boeddhisme beschouwt geld als een middel om het hogere doel van 'geluk', te bereiken. Daarin verschilt het van het westers economisch denken, dat geld wél als doel ziet. De verwarring tussen middel en doel zorgt voor veel problemen.

Geld is nuttig om goederen en diensten te kopen. Er is niks mis met geld. In de kern is het immers noodzakelijk. Iedereen heeft er recht op, een inkomen te kunnen verdienen voor zijn levensonderhoud. Van oorsprong is geld puur als middel bedoeld. Ergens onderweg zijn we dit kennelijk uit het oog verloren en zijn we het als een 'doel' gaan beschouwen. De trend waarbij geld het doel is geworden, heeft in de wereld geleid tot een fundamentele ontsporing.

Keynes stelde de vraag: 'Waar dient rijkdom voor? Hoeveel geld hebben we nodig om goed van te leven?' Een goeie vraag om bij stil te staan. Geld verdienen kan niet het uiteindelijke doel van de mensheid zijn, om de eenvoudige reden, dat je met geld niets anders kunt doen, dan uitgeven. Geld heeft feitelijk pas waarde, zodra het wordt uitgegeven. Het dient dus altijd een ander doel.

Geld en vrijgevigheid

Duurzaam omgaan met geld is er bewust mee omgaan en weten waarvoor het gebruikt wordt. Je kunt geld zo uitgeven, dat het niet alleen voor de bevrediging van eigen behoeften dient, maar ook nieuwe waarden schept voor andere mensen en voor het milieu. Het overschot van verdiend inkomen kan worden gebruikt voor de verbetering van de samenleving en voor solidariteit met kansarmen en minder bedeelden.

De Dalai Lama zegt: *'Ontwikkel bewust een groter gevoel van universele verantwoordelijkheid. Het is belangrijk, ons naast het werken voor het eigen individuele zelf, ook in te zetten voor het belang van de hele mensheid.'*

Ten onrechte wordt Boeddhisme in verband gebracht met ascese en onthechting. Geld verdienen en genieten van materiële zaken zijn niet in strijd met de leer van

Boeddha. Het gaat er meer om wat je met dat geld doet. Verhogen van welzijn en geluk bereik je met matiging van consumptie, met vrijgevigheid en met investeren in projecten, die ten goede komen aan de samenleving. Geven met de bedoeling om er zelf beter van te worden, is geen echte vrijgevigheid. Vrijgevigheid is anderen iets van waarde geven, zonder de verwachting er iets voor terug te ontvangen.

BEREIKBAARHEID

Komende vanuit Groningen neemt u vanaf de snelweg A7, afslag nr. 48, naar Bellingwolde. Beneden gaat u rechtsaf over de brug van het Winschoterdiep en volgt u via Klein Ulsda de borden naar Bellingwolde. Zodra u de gemeente binnenrijdt houdt u de Hoofdweg aan.

Na ca. 2 km ziet u meubelatelier Allerhanden aan de linkerkant van de Hoofdweg liggen.

U kunt uw auto parkeren langs de Hoofdweg.

Komende vanuit Veendam neemt u vanaf de N33 afslag Pekela's. Na 300 m, bij de zesde rotonde volgt u het bord richting Bellingwolde. Zodra u in Bellingwolde bent, gaat u bij de kruising van het Texaco pompstation linksaf.

Na ca. 1500 m vindt u meubelatelier Allerhanden aan de rechterkant van de Hoofdweg.

U kunt uw auto parkeren langs de Hoofdweg.

Hoofdweg 148
9695AR Bellingwolde
tel. 0597 - 531599
www.allerhanden.eu

BUDDHA IN BEELD

BELLINGWOLDE

“Vrijgevigheid is de basis van rijkdom.”

Shantideva

2014
iedere zondag van
19 oktober t/m 28 december
en 26 december
van 13:00 - 17:00 uur

- * Boeddha en Hindoe beelden
- * tuin Boeddha's
- * Thep Phanon beelden, bidders/wachters
- * huisaltaartjes, tempeltjes, consoles
- * prenten, gebedsvlaggen
- * thanka's, wanddoeken
- * oliebranders, windlichten, kandelaars
- * wierook en wierookbranders
- * offerschaaltjes, rituele voorwerpen
- * meditatiebankjes, meditatiekussens
- * klankschalen, klankschaalkussens
- * Aziatische, Indonesische en Chinese meubelen en kleinmeubelen

GELD: Waarom dit thema?

1. Vanwege de langdurige crisis komen we er niet langzamerhand om ons economisch systeem tegen het licht te houden en waar mogelijk te veranderen. Te beginnen bij onszelf en onze directe omgeving. Deze verandering zal van onderop moeten komen, van mensen zoals u en wij.
2. Deze tijd vraagt om een herbezinning in de geldverdeling tussen arm en rijk, omdat de onbalans hierin steeds schrijnender wordt. Wereldwijd zijn er mensen, die er teveel van hebben. Drie miljard mensen moeten rondkomen van nog geen twee dollar per dag.

Het ontstaan van geld

De ruilhandel in meer ontwikkelde samenlevingen werd steeds omslachtiger. Er ontstond meer behoefte aan een ruilmiddel, dat algemeen aanvaard werd en makkelijk te hanteren was.

Het eerste geld van zilver en goud is rond 700 v.C. in West Turkije gebruikt, in het toenmalige koninkrijk Lydië.

De relatie mens en geld

In de relatie mens en geld speelt het kapitalisme een grote rol. De laatste vijftig jaar hebben marketing en reclame daar nog een schepje bovenop gedaan. We worden gebombardeerd met beelden van het perfecte leven, waardoor we almaar meer geld en spullen willen hebben.

Voorheen vergeleek je jezelf met je burens en had je nog niet zo veel materiële wensen. Nu wil je er net zo uitzien als een filmster of een droomhuis uit een tv programma hebben.

Geld heeft directe invloed op ons welzijn, op ons gevoel van voldoening en geluk en vooral op ons gevoel van eigenwaarde. Geld is een belangrijk symbool van maatschappelijke status. Eigendom uitgedrukt in geldwaarde bepaalt het niveau van respect en gezag, dat men van anderen afdwingt.

Rijkdom zorgt voor een leidende positie in de samenleving.

Geld = macht en heeft behalve materiële, dus ook psychische en emotionele waarde.

Onze materiële situatie bestaat uit omstandigheden, die wij als gunstig of ongunstig beoordelen.

Los van dit oordeel, is en blijft ieder mens, arm of rijk, geschoold of ongeschoold, zelf verantwoordelijk voor het antwoord, dat hij of zij wil geven op het bestaande geldsysteem.

De laatste jaren groeit er een toenemend besef, dat het kapitalistische systeem er niet in geslaagd is ons echt geluk te brengen. Onze diep menselijke behoefte aan erkenning kan niet worden vervuld door materialisme en consumeren. De dure auto die je rijdt, de coole kleding die je draagt, de vakanties die je boekt: ze geven je status, maar laten je uiteindelijk met een leeg gevoel achter. Echte erkenning haal je uit je mens tot mens ontmoetingen, uit kleine groepen, uit familiecontacten en uit vriendschappen.

Dat dit besef begint te groeien, blijkt uit de economie van het delen, die aan het ontstaan is. Buurtbewoners runnen samen een moestuin, mensen delen auto's, etc. Het Broodfonds, de Deeleeconomie en Het Grote Netwerk, zijn hier bekende voorbeelden van.

De economische crisis

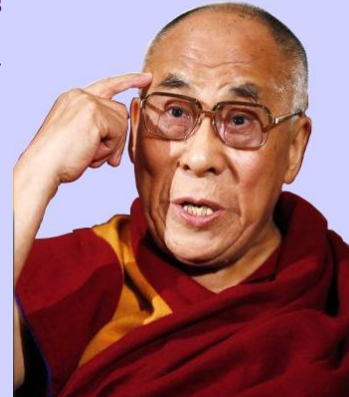
De Dalai Lama zegt: *'De financiële crisis is niet louter een crisis van de markteconomie, maar ook een crisis van waarden. Problemen zijn niet met geld of macht op te lossen.'*

Waarden als: weten wat belangrijk voor ons is. Hoe zouden we leven, als geld geen rol zou spelen in ons leven? Wat willen we nu echt? Wat is het goede om te doen?

Naast waarden speelt vertrouwen in ons economisch systeem een grote rol. Dit vertrouwen is door de economische crisis bij veel mensen flink gedaald. Het moet van onderen af opnieuw worden opgebouwd, waarschijnlijk met een ander economisch systeem dan het huidige. Dit vernieuwde systeem zou ervoor kunnen zorgen, dat we elkaar weer gaan waarderen om wie we **'zijn'** en niet om wat we denken te **'hebben'**.

Mensen beginnen te beseffen dat de belangrijkste zaken in het leven niet te koop zijn. Indien we ons bewust worden van wat werkelijk belangrijk is en dit gaan nastreven, kunnen we de sociale, ecologische en financiële crisis oplossen.

De crisis vraagt om herbezinning. Het legt fouten van ons maatschappelijk stelsel bloot en daagt ons uit op zoek te gaan naar alternatieven.

Twee gebreken worden helder:

1. Ethische gebreken. De bankencrisis heeft laten zien, dat het huidige stelsel uitgaat van hebzucht en inhaligheid, moreel verwerpelijke drijfveren. Het veroorzaakt een tweedeling in arm en rijk. Grote rijkdom en tegelijk grote armoede in een samenleving, waarin genoeg is voor iedereen, zijn strijdig met het gevoel voor rechtvaardigheid.
2. Gebrek aan stabiliteit. Als het misgaat, zoals in 2008, beseffen we hoe inefficiënt, verkwistend en pijnlijk het kapitalistische systeem kan zijn.

Verlangens en Behoeften

Mensen hebben allerlei fantasieën over een leven met heel veel geld. "Als ik maar genoeg geld heb, word ik gelukkig, krijg ik een goede relatie, kan ik een groter huis kopen, heb ik nooit meer zorgen, ed.". Het is vaak niet eens een verlangen naar meer rijkdom, maar meer een onbewust verlangen naar iets, dat veel dieper ligt.

Op de vraag wat hem het meest verraste over de mensheid, antwoordde de Dalai Lama: *'De mens, offert zijn gezondheid om geld te verdienen. Vervolgens offert hij zijn geld om zijn gezondheid te herstellen. Hij maakt zich zo veel zorgen over zijn toekomst, dat hij niet van het heden kan genieten, waardoor hij noch in het heden, noch in de toekomst leeft. Hij leeft alsof hij nooit zal sterven. Tenslotte sterft hij zonder echt geleefd te hebben.'*

Om goed met geld om te kunnen gaan, is het belangrijk te weten, wat je werkelijk nodig hebt.

Boeddhisten maken onderscheid in:

1. behoeften
2. verlangens

De eerste zijn positief: de behoefte aan geluk, vrede en een harmonieuze wereld voor

iedereen, bevrediging van basisbehoeften als voedsel, kleding en onderdak, behoefte aan informatie, aan relaties en aan vriendschappen.

De tweede zijn negatief: verlangen naar meer geld, meer roem, meer succes, een perfect lichaam, een perfecte partner, een huis aan het strand, een zwembad, een sportauto. Behoeften liggen dieper en zijn moeilijker te verwoorden. Ze zijn essentieel voor een goed leven en bedoeld om het beste uit jezelf te halen. Onze behoeften zijn beperkt, onze verlangens zijn eindeloos. Verlangens gekoppeld aan verwachtingen maken ons niet gelukkig. Een succesvol tegengif tegen hebzucht is volgens Boeddhisten, tevredenheid: waarderen van wat je hebt.

